

2010. gada 23. novembrī

Aicinām uz godīgu un argumentētu diskusiju

Latvijas Dabas fonds pauž neizpratni par publikācijā “Mežinieki prasa balsstiesības” (“Neatkarīgā Rīta Avīze”, 03.11.2010.) minētajiem apgalvojumiem, ka meža īpašnieki netiek iesaistīti dabas aizsardzības plānu izstrādē īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un ka šīs teritorijas tiek paplašinātas nepamatoti.

Vairākkārt plašsaziņas līdzekļos ir izskanējuši nepatiesi apgalvojumi par aizsargājamo teritoriju īpatsvaru Latvijā un tajās aizliegtajām darbībām. Natura 2000 teritorijas Latvijā aizņem 11,3% Latvijas sauszemes teritorijas (<http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000>; 2009. gada decembra dati). Salīdzinājumam, piemēram, Dānijā tās aizņem 8,9%, Zviedrijā 13,8%, Lietuvā 13,9%, Somijā 14,4%, Vācijā 15,4%, Igaunijā 17,7% un Polijā 19,4%.

Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas statuss pats par sevi nenozīmē, ka tajā ir aizliegta jebkāda mežsaimnieciskā darbība. Liela daļa no aizsargājamās dabas teritorijās esošajiem mežiem nebūt netiek „iesaldēti” vai pavisam „izņemti no saimnieciskās aprites”, un nav „saimniekošanai nepieejami”. Aizsardzības prasības starp dažādām Natura 2000 teritorijām un dažādās vietās to iekšienē (funkcionālajās zonās) būtiski atšķiras. Piemēram, pat vairumā dabas liegumu ir atļauts cirst kokus kopšanas cirtē. Apsaimniekošanas ierobežojumi variē no aizlieguma uzturēties (rezervāti, rezervātu zonas un sezonas liegumi dažās teritorijās, kur vienīgi šādi iespējams nodrošināt netraucētu dabas procesu norisi vai sugu saglabāšanu) līdz situācijai aizsargājamo teritoriju neitrālajās zonās, kas neatšķiras no platībām ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Daudzu dabas vērtību aizsardzībai nav nepieciešams un netiek piemērots pilnīgs saimnieciskās darbības aizliegums, bieži to saglabāšanai nepieciešams veikt pat īpašus apsaimniekošanas pasākumus. No Latvijas kopējās meža platības īpaši aizsargājamās dabas teritorijās atrodas 18,59% meža (ieskaitot Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu), tomēr **mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi attiecas uz mazāk nekā pusi šīs platības** (mežsaimnieciskā darbība ir aizliegta 2%, kopšanas un galvenā cirte aizliegta 2,14%, galvenā cirte aizliegta 1,04%, kailcirte aizliegta 3,05 % meža (Meža Valsts reģistrs, 2010. gads)).

Katrā aizsargājamā dabas teritorijā nepieciešamās prasības tiek noteiktas, izvērtējot teritorijas izveidošanas mērķi un tur sastopamo sugu un biotopu nozīmīgumu vietējā, Latvijas un Eiropas Savienības mērogā. Šī plānošana ir atklāts process, kas notiek sadarbībā ar visām ieinteresētajām pusēm. Iepriekš publicētais apgalvojums (“Mežinieki prasa balsstiesības”, “Neatkarīgā Rīta Avīze”, 03.11.2010.), ka zemes īpašnieki netiekot iesaistīti dabas aizsardzības plānu izstrādē, nav patiess. Dabas aizsardzības plānu izstrādes kārtība mūsu valstī paredz, ka zemes īpašnieki un lietotāji tiek iesaistīti. Zemes īpašnieki tiek aicināti uz informatīvu sanākumi plāna izstrādes sākumā un iekļauti plāna izstrādes uzraudzības grupā (09.10.2007. MK noteikumi Nr.686 "Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību" (ar grozījumiem 27.01.2009.)). Plāna sabiedriskā apspriešana, kas notiek atbilstoši minētajiem Ministru

kabineta noteikumiem, ir publiska, un tās gaitā jebkuram ir iespējas izteikt savus iebildumus un priekšlikumus.

Šobrīd notiekošās atsevišķu Natura 2000 teritoriju robežu paplašināšanas mērķis nav sasniegt noteiktus īpaši aizsargājamo platību procentus, bet gan **nodrošināt Latvijas valstij un visai Eiropas Savienībai nozīmīgu dabas vērtību saglabāšanu**. Plānojot saimnieciskās darbības ierobežojumus, tiek izvērtēta gan konkrētās vietas nozīme sugu un biotopu aizsardzībā un ekoloģisko procesu nodrošināšanā, gan iespējamie ekonomiskie zaudējumi.

Aprēķinot iespējamos ekonomiskos zaudējumus, kas varētu rasties Natura 2000 teritoriju paplašināšanas dēļ, ir jābalstās uz konkrētiem plānotajiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem, kas vairumā gadījumu nebūs jebkādas mežsaimnieciskās darbības aizliegums. Jāņem vērā arī Latvijas starptautiskās saistības, kuru nepildīšana valstij nākotnē var radīt zaudējumus Eiropas Savienības ierosinātu pārkāpuma procedūru dēļ.

“Mežs nav mērāms tikai latos un kubikmetros, tas pilda neaizstājamas ekoloģiskās un sociālās funkcijas gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī”, ir teikts Latvijas Meža politikā. Latvijas Dabas fonds aicina meža īpašniekus un Meža īpašnieku biedrību kompromisus meža apsaimniekošanas jautājumos meklēt godīgā un argumentētā diskusijā ar zinātniekiem, dabas un vides aizsardzības nevalstiskajām organizācijām un citiem sabiedrības pārstāvjiem.

Sagatavoja I. Vilka, ilze.vilka@ldf.lv

Latvijas Dabas fonds
Dzirnavu 73-2, Rīga, LV-1011
www.ldf.lv
Tālrunis: 67830999
E-pasts: ldf@ldf.lv